

Stockholm 22 april 2024

Till: justitieutskottets ledamöter

Hej,

Journalistförbundet har följt lagstiftningsprocessen avseende "Stärkt skydd för vissa polisanställda" (prop. 2023/24:102).

Journalistförbundet har i sitt remissvar den 1 februari avstyrkt förslaget. Detta bland annat på grund av att det inte är klarlagt om det finns andra åtgärder, så som arbetsmiljöinsatser, som skulle vara lika eller mer effektiva än att införa anonyma beslut inom polisen.

Journalistförbundet noterar att en rad andra tunga remissinstanser också avstyrkt förslaget. Justitiekanslern menar att ärendet inte "beretts på ett sådant sätt som krävs" och avstyrker. Även Riksdagens ombudsmän menar att det finns "brister i väsentliga avseenden" och tycker inte att utredningen kan ligga till grund för lagstiftning. Svea hovrätt avstyrker förslaget och menar att anonyma beslut kan leda till ett minskat förtroende för polisen.

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet avstyrker förslaget och skriver: "Fakultetsnämndens uppfattning är att förslaget är ett för långtgående ingrepp i rättsstatliga principer. I förslaget finns ingen diskussion om andra alternativ än det föreslagna för att uppnå samma resultat."

Journalistförbundet noterar vidare att Lagrådet i sitt yttrande den 6 mars 2024 "avstyrker att lagförslagen genomförs i den ordning som nu föreslås". Lagrådet ansåg istället att förslaget borde behandlas parallellt med den statliga utredningen "Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier" (SOU 2024: 1).

Journalistförbundet vill uppmärksamma justitieutskottets ledamöter på att Lagrådet avstått från att lämna synpunkter på utformningen av lagförslagen. Detta i kombination med de brister i fråga om beredning som så väl Justitiekanslern som Riksdagens ombudsmän lyft innebär att justitieutskottet inte har ett underlag som uppfyller de kvalitetskrav som bör kunna ställas på ett lagförslag i en rättsstat som Sverige.

Journalistförbundet vill erinra justitieutskottets ledamöter om att det inte är vilket lagförslag som helst som är föremål för beredning. Ett eventuellt beslut om anonyma beslut inom polisen skulle innebära en kraftig begränsning av den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen. För att en sådan förändring ska få genomföras, krävs det enligt grundlag att åtgärden är proportionerlig. Mot bakgrund av de brister i beredningen som föreligger kan en proportionalitetsavvägning inte göras. Enligt Journalistförbundet kan det därför ifrågasättas om ett beslut av utskottet om att genomföra lagändringen är förenligt med grundlagen.

Journalistförbundet betvivlar inte att såväl regeringen som justitieutskottet har goda avsikter. Att begränsa offentlighetsprincipen kan på kort sikt framstå som ett effektivt sätt att motverka problemen med hot och våld mot poliser. Det är dock en åtgärd som ger andra negativa effekter för demokratin i form av minskad insyn. Det i sin tur riskerar att leda till minskad tillit till polisen och därmed till vår rättsstat och vår demokrati.

Frustrationen över brottsligheten i samhället får inte göra att vi glömmer de principer som vårt demokratiska samhälle bygger på. Inte minst är det viktigt att våra folkvalda politiker trots samhällsutvecklingen behåller ett lugn som gör att de ramar som riksdagen är satta att verka inom upprätthålls.

Hälsningar,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'U' followed by a star-like symbol and a horizontal line.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet